

معرفی دانشکده

معماری و شهرسازی

عکس : ورودی دانشکده معماری و شهرسازی

الف- معرفی دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی:

«دانشکده معماری دانشگاه شهید بهشتی» (دانشگاه ملی) در اسفند ماه سال ۱۳۳۸ شمسی هم‌زمان با تأسیس دانشگاه ملی ایجاد شد و در مهر ماه ۱۳۳۹ اولین دانشجویان آن آغاز به تحصیل کردند. این دانشکده به همراه دانشکده پزشکی، بانکداری و علوم اقتصادی و مالی اولین دانشکده‌های دانشگاه ملی ایران بودند. دانشکده معماری در آغاز در ساختمانی اجاره‌ای نزدیک دوراهی یوسف‌آباد تهران مستقر بود. در سال ۱۳۴۳ بخشی از اراضی اوین به دانشگاه ملی اختصاص یافت و ساختمان‌های دانشکده‌ها یکی پس از دیگری در این زمین‌ها ساخته شد. ساختمان دانشکده معماری در سال ۱۳۴۴ تکمیل شد و دانشکده در سال تحصیلی ۱۳۴۵-۱۳۴۴ به ساختمان جدید در اوین منتقل شد. این ساختمان که استادان دانشکده آن را طراحی کرده بودند شامل چندین آتلیه معماری، چند کلاس، یک تالار

قضاوت، یک کتابخانه و یک بخش مجزای اداری بود. با استقرار در ساختمان جدید، رفته‌رفته بر تعداد دانشجویان دانشکده افزوده شد، کادر آموزشی تکمیل شد و برنامه‌های آموزش قوام یافت. به این ترتیب، دانشکده معماری دانشگاه شهید بهشتی جایگاه خود را به عنوان دومین قطب آموزش معماری ایران تثبیت کرد. از زمان تأسیس، فعالیت این دانشکده با پذیرش دانشجوی کارشناسی ارشد پیوسته در رشته مهندسی معماری آغاز شد. در سال ۱۳۵۵-۱۳۵۴ دانشکده علاوه بر این دوره در مقطع کارشناسی معماری نیز اقدام به پذیرش دانشجو کرد. در سال تحصیلی ۱۳۵۷-۱۳۵۶ رشته کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای نیز به رشته‌های دانشکده افزوده شد. پس از انقلاب فرهنگی، پذیرش دانشجو در دوره کارشناسی معماری متوقف شد و دانشکده فقط در دوره کارشناسی ارشد دانشجو پذیرفت و دوره کاردانی معماری نیز در دانشکده برپا شد که البته این دوره در سال‌های بعد متوقف شد. در

حال حاضر دوره‌های کارشناسی ارشد متعددی در دانشکده عرضه می‌شود.

از سال ۱۳۷۸ با حذف رشته کارشناسی ارشد «نابيوسته» معماری در کشور، دانشگاه شهید بهشتی فقط در دوره کارشناسی معماری دانشجو پذیرفت. دو سال بعد، دوره کارشناسی ارشد نابيوسته معماری نیز در این دانشکده شروع به فعالیت کرد. دانشکده از سال ۱۳۷۲ در دوره دکتری معماری و از سال ۱۳۸۴ در دوره دکتری طراحی شهری و از سال ۱۳۸۸ در دوره دکتری برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای دانشجو پذیرفته است. در حال حاضر دوره‌های دکتری متعددی در دانشکده عرضه می‌شود.

دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی با داشتن بیش از شصت سال سابقه، از نظر قدمت دومین دانشکده معماری کشور به شمار می‌آید. اکنون در سال ۱۴۰۰ آقای دکتر محمدرضا حافظی ریاست دانشکده معماری و شهرسازی را بر عهده دارند.

روش‌های طراحی معماری، مطالعات تاریخ معماری مخصوصاً معماری فلات ایران، مطالعه در مرزهای دانش معماری و در ارتباط با فناوری ساختمان و علوم معماری از ویژگی‌های این دانشکده است. جذب رتبه‌های بسیار خوب از کنکور سراسری که نشان از کیفیت بالای دانشکده دارد. واقع شدن در موقعیت جغرافیایی عالی با دید زیبا و آب و هوای بسیار عالی در منطقه ولنجک شهر تهران از امتیازات فضای تحصیل در این دانشکده است. برگزاری مراسم و جشن‌های مختلف مرتبط با مناسبت‌های حرفه‌ای یا فرهنگی در دانشکده مانند برگزاری مراسم مربوط به روز معمار در دانشکده از جمله فعالیت‌های جمعی قابل ذکر در آن است. دانشکده سعی کرده همواره از استادانی بسیار توانمند و متعهد برای پیشبرد اهداف آموزشی، پژوهشی و فرهنگی خود بهره برد.

می‌شود. از اهداف مهم دانشکده واقع‌نگر نمودن دانشجویان و پرورش و آموزش آنان مطابق نیازهای روز جامعه معماری کشور است. پیشبرد هم‌زمان دانش نظری و مهارت عملی از ابزارهای نیل به این هدف است و تنوع گروه‌های مختلف آموزشی و تعامل سازنده این گروه‌ها با هم نیز بیانگر همین موضوع است. اهمیت آشنایی دانشجویان با معماری بومی کشور و اهمیت ارتباط نزدیک با حرفه معماری در دوران تحصیل از جمله عواملی است که بازدید از بناها و بافت‌های معماری اعم از تاریخی و معاصر یا حضور در کارگاه‌های ساختمانی را در قالب بازدید و سفر به نقاط مختلف شهر تهران و شهرهای دیگر ایران همواره در دستورالعمل گروه‌های مختلف دانشکده قرار داده است. فعالیت مستمر در پژوهش‌های معماری و حوزه‌های مربوطه در زمینه‌های متنوع از جمله

ب- ویژگی‌های دانشکده معماری و شهرسازی

دانشگاه شهید بهشتی به اختصار:

- «زنده بودن» بهترین ویژگی‌ای است که می‌توان به دانشکده معماری و شهرسازی نسبت داد. دانشجویان با ورود به این دانشکده بخش اعظم زندگی خود، به ویژه در سال‌های ابتدایی ورود به دانشگاه را، در دانشکده سپری می‌کنند و می‌توان گفت دانشکده به خانه دوم آن‌ها بدل می‌شود.
- از مهم‌ترین ویژگی‌هایی که دانشجویان دانشکده معماری باید از آن برخوردار باشند، پشتکار و توانایی سپری کردن ساعت‌های زیاد کار و طراحی و برخورداری از روحیه کارگروهی است؛ چرا که نه تنها در دانشکده بلکه در حرفه نیز معماران با هم‌فکری و همکاری با یکدیگر کارها را پیش می‌برند. به منظور تربیت دانشجویان به صورت حرفه‌ای بخش مهمی از پروژه‌های دانشکده در قالب کار گروهی تعریف

با ارائه حدود ششصد اثر تاریخی در مجموعه‌ای واحد و بی‌سابقه که در هفدهمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۸ به عنوان کتاب سال در هنر برگزیده شد.

وجود هسته‌های متعدد پژوهشی در دانشکده که توسط اعضای هیئت علمی صاحب‌نام و باسابقه دانشکده تعریف شده و هدایت می‌شود.

فعالیت دفتر فنی آموزشی و پژوهشی در دانشکده و مشارکت در پروژه‌های مهم ملی و بین‌المللی (البته این دفتر مدتی است فاقد فعالیت است).

فعالیت کارگاه «هنر مهندسی» در دانشکده.

فعالیت در قالب قطب‌های علمی کشور همچون «قطب علمی طراحی شهری در بافت‌های با ارزش و فرسوده».

وجود «مرکز اسناد و تحقیقات»

دانشکده که با هدف یاری‌رساندن به پژوهشگران در معماری و شهرسازی و هنر و انجام تحقیقات بنیادی و کاربردی، همکاری با مراکز پژوهشی و اجرایی و مشارکت در آموزش و برنامه‌های پژوهشی دانشکده در سال ۱۳۶۰ آغاز به کار نمود و در سال ۱۳۶۲ با تصویب وزارت علوم و آموزش عالی رسمیت یافت. مرکز از دو بخش «اسناد و مدارک» و «تحقیقات» تشکیل شده است. در بخش «اسناد و مدارک» سابقه کارهای پژوهشی بیش از پنجاه سال دانشکده جمع‌آوری شده و هر روز به این مجموعه عظیم افزوده می‌گردد. این مجموعه یکی از غنی‌ترین بانک‌های اطلاعاتی کشور در زمینه پژوهش‌های معماری و شهرسازی ایران است.

صاحب‌نام در سطوح ملی و بین‌المللی هستند و در گروه‌های مختلف آموزشی و پژوهشی افتخارات زیادی را برای دانشکده به ارمغان آورده‌اند.

هـ- بخشی از افتخارات دانشکده معماری

و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی:

دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی دارای امتیازات و افتخاراتی فراوان در عرصه‌های گوناگون و مقیاس‌های ملی و بین‌المللی است. تاکنون در این دانشکده مدرسان، دانشجویان و فارغ‌التحصیلان زیادی موفق به کسب مدارج ملی و بین‌المللی در تمامی عرصه‌های آموزش، پژوهش و حرفه معماری شده‌اند؛ از جمله در این میان می‌توان به چاپ کتاب‌ها، مقالات و طرح‌های پژوهشی و انتشار آرای ارزشمند، کسب عنوان‌های مرتبط با برجستگی‌های علمی و حرفه‌ای و خلق آثار ماندگار و کسب جوایز ملی و بین‌المللی ارزشمند در حیطه‌ی معماری و شهرسازی اشاره کرد.

وجود بخش‌هایی در دانشکده همچون کتابخانه، مرکز اسناد و تحقیقات، مرکز نوآوری، آزمایشگاه ساخت (فب لب)، کارگاه هنر مهندسی و وجود هسته‌های متعدد پژوهشی، فعالیت در قالب قطب‌های علمی کشور، تهیه و انتشار منابعی همچون مجله علمی صفا مجموعه کتاب‌های ارزشمند و نفیس گنج‌نامه، وبسایت دانشنامه تاریخ معماری و شهرسازی ایران و کتاب سال آثار کارگاه‌های معماری از دیگر افتخارات دانشکده است:

- تهیه و انتشار مجله علمی پژوهشی «صفا» از سال ۱۳۶۹ تا کنون.
- تهیه و انتشار مجموعه کتاب‌های ارزشمند «گنج‌نامه» در بیش از ۲۰ جلد

ج- این دانشکده دارای ۵ گروه علمی است. دوره تحصیلات تکمیلی این دانشکده جمعاً شامل ۱۱ گروه علمی در مقطع کارشناسی ارشد و یک دوره دکترا در شهرسازی و معماری است.

- گروه معماری با دوره کارشناسی ارشد معماری
- گروه برنامه‌ریزی و طراحی شهری و منطقه‌ای با دوره‌های کارشناسی ارشد طراحی شهری - برنامه‌ریزی شهری و برنامه‌ریزی منطقه‌ای.
- گروه معماری منظر و بازسازی با دوره‌های کارشناسی ارشد معماری منظر - سوانح و بازسازی
- گروه ساختمان با دوره‌های کارشناسی ارشد علوم ساختمان - مدیریت پروژه و ساخت - فناوری معماری
- مرکز مستند نگاری و مطالعات معماری و مرمت با دوره‌های کارشناسی ارشد مطالعات معماری ایران - مرمت ابنیه و بافت دکترا:

در مقطع دکترا معماری تمامی گرایش‌های دوره کارشناسی ارشد و میان رشته‌ای و در دوره دکترا شهرسازی گرایش‌های طراحی شهری و برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای ارائه می‌گردند.

د- اعضای هیئت علمی و مدرسان دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه

شهید بهشتی:

در حال حاضر ۴۵ نفر به عنوان هیئت علمی و حدود ۱۰ نفر به عنوان مدرس مدعو (اعم از مدرسین باسابقه و بازنشسته یا مدرسین مهمان) در دانشکده معماری و شهرسازی مشغول به فعالیت هستند که اغلب از افراد

قدیمی‌ترین دوره کارشناسی ارشد در این گروه دوره «مدیریت پروژه و ساخت» است که از سال ۱۳۷۸ با هدف افزایش دانش و مهارت‌های مدیریت پروژه به صورت عمومی و تخصصی برای دست‌اندرکاران صنعت ساختمان تشکیل شده است. دوره‌های «فن‌آوری معماری» و «علوم ساختمان» به ترتیب در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵، با هدف ایجاد درک بهتر از فرآیندهای ساخت و نقش علم و فن‌آوری‌های مدرن در طراحی و ساخت ساختمان‌های معاصر؛ و افزایش دانش معماران با مباحث طراحی ساختمان‌های با کارایی بالا و تجزیه و تحلیل رفتار ساختمان‌ها از منظر انرژی، آسایش و تأثیرات زیست‌محیطی به برنامه آموزشی گروه ساختمان اضافه شدند.

هدف کلی از هر سه دوره کارشناسی ارشد در گروه ساختمان توسعه و ارتقای مهارت‌های معماران، مهندسين عمران و ساير دست‌اندرکاران جوان صنعت ساختمان است که معتقدند آموزش‌های قبلی آن‌ها در دوره کارشناسی به صورت کامل جوابگوی محیط‌های کاری و علمی که روزبه‌روز بیشتر حال و هوای تخصصی و چند رشته‌ای پیدا می‌کنند نیست. علاوه بر دوره‌های کارشناسی

را در دستور کار خود قرار داده است. در این راستا دانشکده معماری و شهرسازی در حد امکان مجموعه رشته‌های تخصصی خود را در چارچوب خانواده‌ی بزرگ «برنامه‌ریزی»، «طراحی»، «ساخت» و «مدیریت» محیط کالبدی در مقیاس «کوچک» (تک بنا)، در مقیاس میانی (شهر) و در «مقیاس کلان» (منطقه و کشور) تکمیل می‌نماید. این روند با تأسیس دوره کارشناسی ارشد پیوسته معماری در سال ۱۳۳۸ آغاز و با تأسیس دوره‌های کارشناسی ارشد ناپیوسته برنامه‌ریزی شهری در سال ۱۳۵۶، کارشناسی ارشد ناپیوسته طراحی شهری در سال ۱۳۷۱ ادامه یافته است. امروزه دو گرایش برنامه‌ریزی شهری و برنامه‌ریزی منطقه‌ای از هم به صورت مجزا به جذب دانشجو پرداخته‌اند.

• ساختمان

گروه ساختمان از قدیمی‌ترین گروه‌های تخصصی در دانشکده معماری و شهرسازی است که از سال ۱۳۴۳ به طور رسمی شروع به کار نمود. این گروه در سه دوره کارشناسی ارشد «مدیریت پروژه و ساخت»، «فن‌آوری معماری با گرایش ساخت» و «علوم ساختمان» به آموزش متخصص می‌پردازد.

و- معرفی گروه‌های مختلف دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی:

- معماری

گروه معماری، با قریب به شصت سال آموزش معماری، با سابقه‌ترین مجموعه آموزشی دانشکده معماری و شهرسازی و از قدیمی‌ترین گروه‌های آموزشی دانشگاه است. این گروه آموزشی هم‌عرضه عمده دروس «رشته مهندسی معماری» در مقطع کارشناسی را بر عهده دارد و هم‌متکفل دوره کارشناسی ارشد «رشته معماری» است. دوره کارشناسی _ که رشته تحصیلی کامل و تمامی است _ به نیت تربیت «معمار کارآمد» تأسیس شده است و در دوره تخصصی کارشناسی ارشد، معمار ارشدی پرورده می‌شود که طرح‌های بزرگ معماری را مدیریت می‌کند و کارشناسان معماری و رشته‌های وابسته را هدایت می‌کند.

آموزش کارگاهی «طراحی معماری» محور اصلی دروس در هر دو دوره است؛ به طوری که بیش از پنجاه واحد درسی دوره کارشناسی و هجده واحد درسی دوره کارشناسی ارشد در کارگاه‌ها عرضه می‌شود. در پیوندی عرضی با کارگاه‌ها، دروس نظری به یاری دانشجو می‌آید تا با درک مفاهیم دانش‌های پیوسته و وابسته معماری، توان طراحی خود را ارتقاء دهد و به جامع‌نگری دست یابد. به علاوه، دروس نظری باب تفکر و تحقیق را باز می‌کنند تا زنان و مردان جوانی که به این دوره پای می‌گذارند به طراحان و معمارانی بدل شوند که به طور حرفه‌ای، راه تدارک هر موضوع و طرح تازه را می‌دانند. در این مسیر آموزشی، پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد آنجاست که دانشجو را با طرح‌ها و مسائل عینی کشور روبرو می‌کند تا همه آموخته‌های او در قالب طرحی جامع آشکار شود.

• برنامه‌ریزی و طراحی شهری و منطقه‌ای

دانشگاه شهید بهشتی به عنوان یکی از قدیمی‌ترین و جامع‌ترین مراکز آموزش عالی کشور، با نزدیک به نیم قرن فعالیت آموزشی، تکمیل مجموعه رشته‌های مرتبط با سازمان‌دهی کالبدی محیط

ارشد، گروه ساختمان مسئولیت آموزش بخشی از درس کارشناسی مهندسی معماری که ماهیت فنی و مهندسی دارند را نیز عهده دار است. در حوزه پژوهش نیز در گروه ساختمان تحقیقات متنوعی انجام گرفته و یا در حال انجام است که عموماً متوجه مباحث فنی و مهندسی در حوزه معماری و ساختمان است و برآورده کننده نیازهای ملی و بین‌المللی صنعت ساختمان در حوزه‌های مذکور است.

• معماری منظر و بازسازی

گروه معماری منظر و بازسازی دارای دو دوره معماری منظر و نیز سوانح و بازسازی در مقطع کارشناسی ارشد است. هر دو دوره و رشته که برای اولین در ایران در دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی تأسیس شده‌اند با تکیه بر تجارب بلند خود نقش مهمی در تقویت زمینه‌های علمی و فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی مورد نیاز کشور داشته‌اند:

۱- **برنامه دوره معماری منظر** در مقطع کارشناسی ارشد، در سال ۱۳۷۵ در دانشگاه شهید بهشتی تصویب و در سال ۱۳۷۶ توسط شورای عالی برنامه‌ریزی و گسترش دانشگاه‌ها تأیید شد. اولین مجموعه دانشجویان این رشته در سال تحصیلی

۱۳۷۹ پذیرفته شدند. هدف این دوره تربیت متخصصانی است که توانایی طراحی و برنامه‌ریزی انواع فضاهای باز شهری، مناظر طبیعی و مصنوع را در مقیاس‌های گوناگون و با توجه به زمینه‌های محیطی، فرهنگی، تاریخی و دانش ضمنی بومی داشته باشند. در این زمینه جایگاه کهن‌الگوی باغ ایرانی در فرهنگ معماری و معماری منظر ایران در کنار تجارب علمی پژوهشی اساتید مؤسس رشته، برخی زمینه‌های نوین و چالش‌های متأخر همچون تغییرات اقلیمی، سوانح طبیعی، انرژی و صرفه‌جویی در مصرف منابع طبیعی، نقش مهمی در تدوین برنامه‌های آموزشی و پژوهشی داشته است. همچنین، انجام فعالیت‌های علمی پژوهشی و انجام بسیاری از پژوهش‌های بنیادی و موضوعات برگرفته از نیازهای کشور و ارائه مباحث روز معماری منظر در سطح جهان و متناسب با ویژگی‌های فرهنگی، بوم‌شناسی و سرزمینی ایران در چارچوب اهداف این گروه/ رشته بوده است. تاکنون انجام چندین پروژه مهم معماری منظر، کسب جوایز ملی و بین‌المللی از جمله جایزه دانشجویی انجمن معماران منظر آمریکا ASLA و جایزه فدراسیون جهانی معماری منظر IFLA، ارائه و انتشار تعداد زیادی مقاله و کتاب

تخصصی مرجع معماری منظر در کنار ایجاد هسته پژوهشی «منظر و طراحی بومگرا» از جمله دستاوردها و افتخارات اعضای هیئت علمی، دانشجویان و فارغ‌التحصیلان این دوره است. نکته: بر اساس برنامه‌های دانشگاه شهید بهشتی و در سال ۱۳۹۹ از ترکیب گروه معماری منظر و گروه سوانح و بازسازی، گروه جدیدی با عنوان معماری منظر و بازسازی شکل گرفته است.

دوره بازسازی پس از سانحه نه تنها بر اساس تجارب ارزشمند بازسازی‌های پس از جنگ و سوانح طبیعی در ایران، بلکه با توجه به دوره‌های مشابه موجود در دانشگاه‌های معتبر جهان مانند آکسفورد و ویسکانسین برای اولین بار و تنها در گرایش‌های دوره تحصیلات تکمیلی معماری در دانشگاه شهید بهشتی ارائه می‌شود. پس از آزادسازی خرمشهر در سال ۱۳۶۱ در جنگ تحمیلی گروهی از استادان و دانشجویان دانشکده معماری عازم مناطق جنوبی کشور شدند و با تأسیس دفتری در اهواز به بازسازی مناطق جنگ‌زده پرداختند که در این راستا تجربه‌های گران‌بهای حاصل شد. به دنبال وقوع زلزله سال ۱۴۶۹ منجیل، با استعانت از تجارب قبلی، دانشجویان و استادان در پروژه برنامه عمران

عکس: تصویری از جمعی اعضای هیات علمی و تعدادی از کارمندان و کارکنان دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی.

سازمان ملل متحد UNDP مشارکت نمودند. با رخداد زلزله ۱۳۸۲ شهر بم، دانشکده حضوری فعال در منطقه آسیب دیده داشت و به تدریج تفکر تأسیس گرایش تخصصی که به مطالعات سوانح پردازد با الگو گیری از دانشگاه‌هایی مانند آکسفورد قوت گرفت تا در سال ۱۳۸۴ رشته **بازسازی پس از سانحه** در گروه پژوهشی آموزشی سوانح و بازسازی تأسیس شد. در حال حاضر دوره سوانح و بازسازی تنها گروه تخصصی معماری و شهرسازی و منحصر به فرد در کشور بوده و برند دانشگاه شهید بهشتی قلمداد می‌گردد.

هدف این دوره ارائه دانش، مهارت و ابزار لازم جهت توانمندسازی متخصصانی است که قادر به تلفیق مقولات راهبردی و اجرایی در زمینه فرایند برنامه‌ریزی، طراحی و پیاده‌سازی سکونتگاه‌های انسانی در شرایط بحرانی بوده و با در نظر گرفتن بستر اجتماعی سیاسی سانحه، به توسعه جامعه آسیب دیده کمک نمایند. در این میان به مقوله طراحی و تأمین سکونتگاه در مراحل مختلف مدیریت سانحه شامل سرپناه اضطراری در زمان امداد اولیه، اسکان موقت در دوران ساماندهی و اسکان دائم در هنگام بازسازی، معماری بشردوستانه، طراحی التیام‌بخش از مقیاس بنا تا روستا و شهر و منطقه توجه ویژه‌ای مبذول می‌شود و بر راهبردهای کاهش خطرپذیری و الزامات بازسازی بهینه‌تر از پیش تأکید می‌شود. نکته: بر اساس برنامه‌های دانشگاه شهید بهشتی و در سال ۱۳۹۹ از ترکیب گروه معماری منظر و گروه سوانح و بازسازی گروه جدیدی با عنوان معماری منظر و بازسازی شکل گرفته است.

• مرکز مستند نگاری و مطالعات معماری و مرمت:

سابقه شکل‌گیری این گروه در دانشکده معماری به بیش از نیم قرن پیش باز می‌گردد؛ زمانی که در سال ۱۳۴۵ «انستیتو تاریخ هنر و مرمت» با مشارکت «دانشگاه شهید بهشتی» (دانشگاه ملی سابق)، «سازمان ملی حفاظت آثار باستانی

منظم مطالعات پیشین، زمینه انجام پژوهش‌های تازه در زمینه مطالعه و مرمت معماری تاریخی ایران را فراهم کنند.

به این ترتیب از آن پس «گروه تاریخ معماری و مرمت ابنیه و بافت» در کنار اداره درس مربوط به دو رشته تاریخ معماری و مرمت در دانشکده، به گسترش مطالعات درباره بناهای تاریخی ایران و ثبت و بایگانی آن‌ها در «مرکز اسناد و تحقیقات دانشکده» می‌پرداخت. گسترش موضوعات آموزشی و پژوهشی و نیاز روزافزون کشور به مطالعه و مرمت علمی بناهای تاریخی موجب شد که گروه در دو محور آموزشی و پژوهشی توسعه بیابد. در محور آموزشی، دو رشته دانشگاهی تازه شامل کارشناسی ارشد «مطالعات معماری ایران» و کارشناسی ارشد «مرمت و احیای بناها و بافت‌های تاریخی» به ترتیب در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۷ راه‌اندازی شد. در محور پژوهشی، «مرکز اسناد و تحقیقات» با ساماندهی و گسترش یافته‌های قبلی، تألیف مجموعه‌ای به نام «گنج‌نامه: فرهنگ آثار معماری اسلامی ایران» را برای معرفی بناهای شاخص در معماری ایران آغاز

ایران»، «انستیتو ایتالیایی برای خاورمیانه و خاور دور» (ایزمئو) و «دانشکده معماری دانشگاه فلورانس» تأسیس شد. هدف اصلی از تشکیل این انستیتو، تربیت افراد متخصص برای تعمیر بناهای تاریخی بود؛ هدفی که از همان ابتدا با همکاری با سازمان حفاظت آثار باستانی، مشارکت فعال دانشکده در مرمت بناهای تاریخی شاخص کشور و تعریف دوره‌های کارآموزی زیر نظر استادان دانشکده انجام شد. پس از انقلاب فرهنگی و بازگشایی دانشگاه در سال ۱۳۶۲، این گروه وارد مرحله دوم تکوین خود شد و با عنوان تازه «گروه تاریخ معماری و مرمت ابنیه و بافت» به فعالیت‌های خود ادامه داد. از سوی دیگر، چند دهه مستند نگاری دقیق آثار معماری و پروژه‌های مرمتی باعث شد که به مرور گنجینه‌ای از مدارک و مستندات مربوط به بناها و شهرهای تاریخی ایران در دانشکده گرد هم آمد. شکل‌گیری این سرمایه، مسئولان وقت در دانشکده را بر آن داشت که در سال ۱۳۶۲ واحدی به نام «مرکز اسناد و تحقیقات دانشکده معماری و شهرسازی» تشکیل دهند و ضمن بایگانی

یا مطالعات معماری و مدیریت پروژه و ساخت می‌توان نام برد. داشتن روحیه انجام کار جمعی، تسلط به نرم‌افزارهای رایانه‌ای و تسلط نسبی به زبان‌های بین‌المللی از ویژگی‌های کار در انواع این حوزه‌هاست.

ک_ در این رشته چقدر امکان کارآفرینی وجود دارد؟

مهندسی معماری یکی از رشته‌هایی است که امکان کارآفرینی در آن در مقایسه با اغلب دیگر رشته‌ها، بالا محسوب می‌شود. اساساً رشته معماری، حوزه دائمی خلاقیت است و با توجه به تنوع فعالیت‌ها، بسیار مستعد کارآفرینی است. گواه این امر تنوع جریان‌های بین‌المللی مرتبط با معماری است.

ل_ پیشنهاد به دانشجویان این رشته در حین تحصیل چیست؟

- توجه و تمرکز بر دروس عرضه شده در طول دوران تحصیل در دانشکده.
- گذراندن دوره‌های مختلف کارآموزی.
- افزایش روحیه کار گروهی.
- یادگیری شیوه‌ها و نرم‌افزارهای مرتبط با رشته و گرایش.
- افزایش قدرت تعامل با سایر دانشجویان و صاحبان کسب و کار.
- فعالیت در وجوه مختلف رشته مهندسی معماری و یافتن حوزه علاقه شخصی برای انتخاب گرایش تحصیل در دوره‌های تکمیلی یا انتخاب حوزه کار در بازار کار حرفه‌ای.
- آشنایی با موضوعات مرتبط در حوزه هنر و نیز مطالعات اجتماعی، با توجه به اینکه در رشته معماری خلاقیت عنصری کلیدی است.

معرفی دانشکده معماری و شهرسازی

دانشکده معماری و شهرسازی
با همکاری اداره روابط عمومی و اطلاع رسانی
تهیه و تنظیم: **نسرین کشاورز رضوان**
صفحه آرا و گرافیست: **الهام نیک بخت**
تابستان ۱۴۰۰
sbu.ac.ir

ح_ جایگاه دانشگاه شهید بهشتی در بین دانشگاه‌های ایران در خصوص رشته معماری:

با نهایت افتخار، می‌توان گفت رشته معماری دانشگاه شهید بهشتی همواره جزء برترین‌های این رشته در دانشگاه‌های ایران بوده است و فقط دانشجویان با رتبه‌های بسیار خوب کنکور سراسری موفق به پذیرش در این دانشکده می‌شوند.

ط_ فرصت‌های شغلی و فضای کار در رشته معماری:

رشته معماری از جنس رشته‌های تحصیلی است که می‌توان گفت هم برای خانم‌ها و هم برای آقایان مناسب است. در اغلب شغل‌های رشته معماری می‌توان به صورت تمام وقت، نیمه وقت و پروژه‌های مشغول به کار شد. در حال حاضر بسیاری از فارغ‌التحصیلان این رشته با کارفرمایان و صاحبان کسب و کار داخل و خارج از کشور، اعم از بخش‌های دولتی یا خصوصی، کار می‌کنند. فارغ‌التحصیلان این رشته را باید به عنوان افراد کلیدی و اصلی در دفاتر مهندسی مشاور، پیمانکاران ساختمانی و کارگاه‌های ساختمانی دانست؛ ضمن آنکه به طور گسترده‌ای نیز در دستگاه‌های اجرایی و صنایع تولید کننده مصالح و فرآورده‌های ساختمانی حضور دارند.

ی_ فردی که سراغ بازار کار رشته معماری و شغل‌های این رشته می‌رود باید چه مهارت‌های عمومی‌ای داشته باشد؟

مهارت‌های عمومی رشته معماری مشتمل و «نه محدود» بر دانش و مهارت طراحی ساختمان، آشنایی با مصالح و نحوه ساخت و توانایی در برنامه‌ریزی، چه در برنامه‌ریزی فضایی معماری و چه در برنامه‌ریزی اجرایی ساختمان است. بدیهی است که فارغ‌التحصیلان گرایش‌های گوناگون تحصیلات تکمیلی می‌بایست با توجه به گرایش‌های خود از عمق تخصص بیشتری برخوردار باشند. بعضاً گرایش‌های این دوره‌ها متفاوت هستند و حتی تا حدودی از یکدیگر فاصله دارند که به عنوان نمونه‌هایی موردی از مرمت ابنیه و شهرسازی و

کرد؛ پژوهش بلندمدتی که از سال ۱۳۷۱ تا سال ۱۳۹۵ ادامه داشت و به معرفی حدود ۶۵۰ نمونه از بناهای تاریخی ایران در ۲۰ مجلد انجامید. در سال ۱۳۹۷، از ادغام مرکز اسناد و تحقیقات دانشکده و گروه تاریخ معماری و مرمت گروه جدیدی با عنوان «مرکز مستند نگاری و مطالعات معماری و مرمت» تأسیس شد. این گروه دارای چهار شاخه است: رشته کارشناسی ارشد مطالعات معماری ایران، رشته کارشناسی ارشد مرمت و احیای بناها و بافت‌های تاریخی، مرکز اسناد معماری و اداره دروس تاریخ و تئوری معماری دوره کارشناسی مهندسی معماری. تاکنون رشته «مطالعات معماری ایران» در ۱۵ دوره و رشته «مرمت و احیای بناها و بافت‌های تاریخی» در ۱۲ دوره دانشجو پذیرفته‌اند و در مجموع، بیش از ۲۵۰ پژوهشگر تاریخ معماری ایران و مرمت‌گر آثار معماری ایران در این گروه آموزش دیده‌اند. این دانش‌آموختگان می‌توانند هم در شرکت‌های خصوصی و هم در سازمان‌های دولتی به امر شناسایی و حفاظت از میراث معماری تاریخی ایران بپردازند.

ز- معرفی گروه‌های علمی دانشجویی دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی:

با توجه به استعداد و علاقه دانشجویان کارشناسی، معمولاً گروه‌های مختلف دانشجویی در دانشکده شکل می‌گیرد. این گروه‌ها در حال حاضر عبارتند از:

۱. انجمن علمی دانشجویی معماری
۲. انجمن علمی دانشجویی مطالعات معماری ایران
۳. انجمن علمی دانشجویی مرمت بناها و بافت‌های تاریخی
۴. انجمن علمی دانشجویی شهرسازی
۵. انجمن علمی دانشجویی مدیریت پروژه
۶. انجمن علمی فناوری معماری
۷. انجمن علمی سوانح و بازسازی
۸. انجمن علمی دانشجویی معماری منظر.